

Bij de Programmabegroting 2023-2026

In dit document vindt u de gebundeld de bijdragen van de raadsfracties voor de algemene financiële beschouwingen bij de Programmabegroting 2023-2026, in 1^e termijn van de raad. De behandeling hiervan vindt plaats op donderdag 10 november 2022 vanaf 16.00 uur in de Raadzaal, Raadhuis gemeente Buren.

NB: Gesproken woord telt! De videoregistratie van deze vergadering treft u op <https://buren.bestuurlijkeinformatie.nl/>

U vindt hieronder de bijdragen van de partijen (op sprekersvolgorde):

Bijdrage van de fractie VVD	2
Bijdrage van de fractie Gemeentebelangen	4
Bijdrage van de fractie PvdA-GroenLinks.....	6
Bijdrage van de fractie PCG	8
Bijdrage van de fractie D66	10
Bijdrage van de fractie CDA	12
De bijdrage van de fractie Partij voor de Dieren is niet vooraf beschikbaar gesteld.	14

NB. de sprekersvolgorde is op basis van meest behaalde stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen van 2022, afwisselend oppositiepartij, coalitiepartij.

Bijdrage van de fractie VVD

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreeker: dhr. Julian van Blijderveen, raadslid

Geschatte spreektijd: 7m20. Gesproken woord geldt

Inleiding

Dank u wel voorzitter, vandaag bespreken we de begroting 2023. We houden de financiële beschouwingen richting het komende jaar.

Laat ik allereerst mijn complimenten uitspreken richting het college en de ambtelijke organisatie. De programmabegroting ziet er een stuk overzichtelijker uit dan in de afgelopen jaren. Laten we dan ook in het vervolg – bij volgende begrotingsbehandelingen – op deze weg gaan voortborduren. Het lijkt de VVD dat er nu een goede basis voor de structuur van de programmabegroting ligt, die de komende jaren kwalitatief verder zou kunnen worden ontwikkeld.

Wanneer we inhoudelijk naar de begroting kijken, zien we dat de cijfers er natuurlijk florissant uit zien. Onze fractie is daar blij mee. De afgelopen jaren hebben we gezien dat een goede financiële uitgangspositie voor de gemeente niet vanzelfsprekend is.

1. Herijking ZBB-besluit

Voorzitter, desalniettemin mag u allemaal best weten dat de voorliggende behoorlijk rooskleurige meerjarenbegroting onze fractie wel heeft doen verbazen. Ongeveer een jaar geleden hebben wij als gemeenteraad een vergaand besluit genomen. Het was een besluit om aanzienlijk te gaan bezuinigen. Dat besluit hebben we als raad genomen met de wetenschap dat we ons begaven in een financieel zware tijd.

We zien nu dat onze financiële positie flink – zeker gelet op de meerjarenbegroting – vooruit is gegaan. Wanneer we de voorliggende (meerjaren-)begrotingscijfers afzetten tegenover de te verwachten begrotingscijfers als gevolg van de vaststelling van het ZBB-besluit, kunnen we niet anders concluderen, dan dat de voorliggende florissante meerjarenbegroting niet enkel te danken is aan een geslaagd bezuinigstraject.

Ter illustratie:

Tijdens de raadsvergadering van 26 oktober 2021 behandelde de gemeenteraad het Project Zero Based Budgetting. Toen werd gesteld wanneer alle voorgestelde bezuinigingen zouden worden doorgevoerd, de gemeente voor het jaar 2023 een negatief resultaat van € 1.112.412 zou behalen. Daarnaast zouden de resultaten van jaren 2024 en 2025 oplopen tot €1.462.061 en € 3.009.605. We kijken nu naar de programmabegroting 2023-2026. We kunnen zien dat de verwachting is dat met name de jaren 2024 en 2025 vele hogere resultaten zullen kennen dan werd gedacht bij het nemen van het ZBB-besluit. We spreken over een miljoenenverschil! Een miljoenenverschil wetende dat niet eens alle bezuinigingsmaatregelen kunnen worden doorgevoerd!

Als we de wetenschap van nu – gelet op de nog meer positieve begrotingscijfers – toen hadden, hadden we naar alle waarschijnlijkheid in het ZBB-besluit andere bezuinigingskeuzes gemaakt. We hadden bijvoorbeeld bij de verkoop van ons vastgoed gerichtere keuzes kunnen maken, zodat het behoud van culturele voorzieningen een minder groot gevaar zou lopen.

De VVD is van mening dat de ontwikkeling van de financiële toekomst voor de gemeente Buren een herijking van het ZBB-besluit zou rechtvaardigen.

Om tot een legitieme uitvoering van het ZBB-besluit uit 2021 te komen, is herijking van dit besluit noodzakelijk. Daarom dient de VVD de volgende motie in. Het dictum van de motie luidt:

Gebundelde bijdragen algemene beschouwingen bij de Programmabegroting 2023-2026. Gesproken woord in de Besluitvormende Raadsvergadering op 10 november 2022 geldt. Onder embargo tot de laatste spreker is uitgesproken.

Verzoekt het college van B&W:

- Het ZBB besluit uit van 26 oktober 2021 zodanig te herijken, dat alle gedeeltelijk of niet uitgevoerde onderdelen uit het originele besluit weer een juridische basis krijgen.
- De raad voor de kadernota 2023 een voorstel voor te leggen.
En gaat over tot de orde van de dag.

2. OZB

Voorzitter, tot en met 2025 ontstaat er een overschot van € 5.000.000 op de meerjarenbegroting. Hierdoor ontstaat er lucht in de gemeentelijke begroting. Lucht in de gemeentelijke begroting is mooi, maar nog mooier zou zijn als we ook lucht zouden kunnen bieden aan een deel van onze inwoners die door de recente ontwikkelingen op het gebied van levensonderhoud steeds meer in grote financiële problemen terechtkomen.

Wetende dat in de groep middeninkomens – vaak huizenbezitters – door de recente ontwikkelingen steeds meer grote financiële problemen ontstaan en dat de middeninkomens bij veel regelingen met betrekking tot financiële tegemoetkoming vanuit de overheid niet worden bereikt, zal de VVD een motie indienen om de automatische verhoging van de OZB te tot en met 2024 te remmen, zodat we de meerjarenbegroting tot en met 2026 sluitend kunnen houden. Het dictum van de motie luidt:

Verzoekt het college van B&W:

- *Tot en met 2024 de automatische verhoging van de OZB met 2% niet door te voeren.*
En gaat over tot de orde van de dag.

3. Splitsen verblijfsbelasting

Voorzitter, in november 2018 is de toeristenbelasting feitelijk overgegaan in verblijfsbelasting. Dit heeft ertoe geresulteerd dat ondernemers met in dienst hebbende arbeidsmigranten van de een op andere dag een extra belasting aan de gemeente moesten betalen. Wanneer je als bijvoorbeeld fruitteler een behoorlijk aantal arbeidsmigranten in dienst hebt, lopen de kosten van deze verblijfsbelasting flink in de papieren. Als bestuurders van onze gemeente moeten wij ons beseffen dat dit een negatief effect heeft op de concurrentiepositie van onze ondernemers en dus ook een negatief effect heeft op onze lokale economie.

De VVD is van mening dat we per doelgroep – toeristen of arbeidsmigranten – verschil in de hoogte van belasting mogelijk moeten kunnen maken. Differentiatie per soort belasting op verblijf moet dan ook mogelijk zijn. Om deze mogelijkheid te creëren zal de VVD een motie indienen. Het dictum van de motie luidt:

Verzoekt het college van B&W:

- *De verblijfsbelasting zoals die nu geheven wordt, te splitsen in toeristenbelasting en verblijfsbelasting. En gaat over tot de orde van de dag.*

Slot

Voorzitter, dit brengt mij bij het einde van mijn betoog. Onze fractie heeft een drietal punten uitgelicht in deze bijdrage. Er zijn daarentegen natuurlijk veel meer thema's en onderwerpen waar de VVD met andere partijen over van gedachte zou willen wisselen. Laten we dit dan ook zeker de komende tijd blijven doen.

Tijdens de behandeling van de kadernota zei ik al, maar ik wil het nu graag nogmaals – zeker gezien de recente zware economische ontwikkelingen – herhalen. Laten we de komende jaren werken aan een financieel gezonde gemeente met een sterke economische sector, waar jong en oud kan en wil wonen!

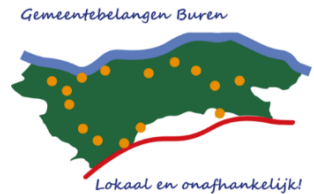
Dank u wel voorzitter.

Bijdrage van de fractie Gemeentebelangen

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreeker: dhr. Sander van Alfen, fractievoorzitter

Geschatte spreektijd: 4m48. Gesproken woord geldt

Statements Algemene Beschouwingen bij de behandeling van de
meerjarenbegroting 2023-2026

CONCEPT: NOG NIET DE DEFINITIEVE BESCHOUWINGEN, WEL WAT KADERS DIE WE
VOORNEMENS ZIJN IN TE BRENGEN (KAN NOG MEER OF MINDER WORDEN)

- Bij de behandeling van de kadernota in juli dit jaar hebben we stilgestaan bij 3 thema's, namelijk gevoel voor de bal, duurzaamheid en de toekomst. Deze zullen zeker weer naar voren komen.
- De begroting heeft een mooi positief saldo. Daar mogen we trots op zijn. Zelfs het ravijnjaar 2026, waardoor veel gemeentes in de problemen komen, is voor Buren niet zo heel negatief. Toch blijven er natuurlijk zorgen, over ontwikkelingen in Den Haag en de uitvoering van ZBB (halen we wat we besloten hebben)
- Elke dag komen er nieuwe ontwikkelingen op ons af, de een na de ander. We worden geregeerd door de waan van de dag. Belangrijk is om de lange termijn in het oog te houden. Halen we dat wat we met elkaar hebben afgesproken in de toekomstvisie en in het coalitieakkoord? Wat is hiervoor nodig? Is alles wat hiervoor nodig is opgenomen in de begroting? Met andere woorden, kunnen wij met de huidige meerjarenbegroting (mensen en middelen) alle afspraken uit het coalitieakkoord halen?
- We worden geregeerd door de agenda. We komen als raad veel bijeen, er zijn continu bijeenkomsten. Er is een nieuwe vergaderstructuur en er zijn wel heel veel beeldvormende avonden die in onze agenda omhoog ploppen. Nu is er geen agendacommissie actief waardoor de raad in onze ogen onvoldoende grip heeft op de eigen agenda. Wat ons betreft moet de agendacommissie zo spoedig mogelijk terug zodat we als raad weer baas zijn over eigen agenda. Wij willen de agendacommissie dus weer in positie brengen, dit is geen rol van het fractievoorzittersoverleg. Ook rol van de raad, hoe kunnen we onze kaderstellende, volksvertegenwoordigende en controlerende rol optimaal vervullen?
- We moeten in onze ogen experimenteren met nieuwe vormen van overleggen en vergaderen, meer naar de inwoners toe, naar buiten toe, minder bijeenkomsten.
- Inwoners moeten zich gehoord, gezien en erkend voelen. Inwonersparticipatie staat centraal. Voor elke inwoner. Stand van zaken zelfbeschikkingsrecht?
- In de begroting wordt fors geïnvesteerd in de organisatie (met name in ondersteunende functies). Hier is niet al te veel onderbouwing bij. Waarom is dit nodig? Hoe blijven we als raad in control? Wat zijn de gevolgen? Hoe wordt de raad meegenomen in personeelsbeleid?
- Armoedebeleid, zorgen van onze inwoners over de toekomst, inflatie, mogelijke recessie, niet te betalen energiekosten en brandstof. Wat kunnen we als gemeente Buren doen? **DE BEDOELING IS SAMEN MET ANDERE PARTIJEN MET EEN MOTIE TE KOMEN**
- Bouwen bouwen, bouwen is wat nodig is. Bouwen voor onze inwoners, sociale woningbouw, bijzondere woonvormen. Wat gaat er gebeuren met het gemeentehuis? Een besluit voor 31/12/2022? (Afhankelijk van beeldvormende bijeenkomst 1/11/2022)
- Uitvoeringsprogramma voor het coalitieakkoord is door college opgesteld. Ziet er goed en duidelijk uit. Is hier nog in te schuiven? Concreet voorbeeld, speeltuinenbeleid. Is dit naar voren te halen? Veel vragen van inwoners hierover en de behoefte vanuit Gemeentebelangen om dit sneller op te pakken? Kan dit en zo ja, hoe? Wellicht motie.
- Hoe houden we grip op gemeenschappelijke regelingen? Hoe kunnen we de actieve informatieplicht hierover beter handen en voeten geven? Mooie rol voor Pieter Neven als voorzitter van de AVRI
- Via ZBB is het onderhoudsniveau naar laag gegaan. Wat zijn de gevolgen als we dit terugdraaien? Hoe is dit mogelijk? Wellicht motie
- In het verleden 382K beschikbaar gesteld voor achterstallig groenonderhoud. Zover ons bekend nog niet uitgegeven. Zijn hier al plannen voor? Hebben wij als raad hier nog inbreng in? Denk aan biodiversiteit, bloembollen.

Gebundelde bijdragen algemene beschouwingen bij de Programmabegroting 2023-2026. Gesproken woord in de Besluitvormende Raadsvergadering op 10 november 2022 geldt. Onder embargo tot de laatste spreker is uitgesproken.

- Rehabilitatie wegen, nu ook wegen opgenomen in de begroting die heel veel geld kosten. Wat ons betreft niet op voorhand akkoord. Zoals eerder aangegeven komen we met initiatiefvoorstel voor wat betreft rehabilitatie wegen.

Bijdrage van de fractie PvdA-GroenLinks

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreeker: dhr. Jur Marringa, fractievoorzitter

Geschatte spreektijd: 7m24. Gesproken woord geldt

Voorzitter,

Dit is de eerste beschouwing bij een begrotingsvergadering van PvdA-GroenLinks in de gemeenteraad van Buren. PvdA-GroenLinks is een nieuwe politieke samenwerking en wij vertegenwoordigen een aanzienlijk deel van de progressieve inwoners in onze gemeente. PvdA-GroenLinks wil een ander politiek geluid laten horen. Een politiek van constante dialoog met de inwoners van Buren. Een constante dialoog met de organisaties van inwoners en ook een dialoog met de maatschappelijke partners.

Want dat is wat PvdA-GroenLinks mist: het echte gesprek met de inwoners en de vertegenwoordigende organisaties. En daarbij het inzetten van de kracht van de inwoners. De financiën voor de komende jaren heeft u in balans weten te krijgen, het ZBB-traject gaat voort en lijkt op koers. Reden voor PvdA-GroenLinks vooral een politieke beschouwing te houden.

Een belangrijk onderdeel van het coalitieprogramma is het kerngericht werken. Tegenwoordig kerngericht werken 2.0. Waarschijnlijk was de eerste versie kerngericht werken van de afgelopen jaren niet goed genoeg. Dat vinden wij ook.

Waar gaat kerngericht werken succesvol zijn deze raadsperiode? Wat gaat de gemeente doen? Durven wij echt stappen te zetten en inwoners en hun organisaties uit te dagen de uitvoering van grote programma's, zoals onderdelen van de klimaatplannen en de aanpak van armoede, op zich te nemen? Dat is waar PvdA-GroenLinks voor staat: we moeten het samen gaan doen en niet alleen met ambtenaren vanuit het gemeentehuis.

Waar is de Right to Challenge mentaliteit van de gemeenteraad gebleven, dat eerder met veel enthousiasme in deze raadszaal besproken is? Voor ons is kerngericht werken een zouteloze kreet. Welke smakelijke ingrediënten gaat u toevoegen aan kerngericht werken 2.0?

Wat volgens ons nodig is, is lef. Lef om de inwoners de in stelling te brengen om de uitdagingen per kern, buurt of straat te bespreken, plannen te maken en met ondersteuning van de gemeente uit te voeren. Waar zijn die plannen, voorzitter? Waar zijn de plannen om aan de slag te gaan met inwoners?

Voor alle plannen die u aankondigt heeft u inwoners en ondernemers nodig. De grootste partij in de gemeenteraad verwees onlangs gemakkelijk en lui bij een motie om inwoners te betrekken bij het uitwerken van de Visie Recreatie en Toerisme naar de participatienota van de gemeente. Wat een ambtelijke reactie is dat! Hoe dan? Daar lijken we geen idee van te hebben hier in het gemeentehuis.

Voorzitter, kort en bondig: PvdA-GroenLinks omarmt het kerngericht werken, desnoods tot en met versie 99. Maar wij roepen op: ga het doen. Stoot af en toe uw neus, neem eens een onverwachte afslag. Houdt geen kaarten voor de borst en toen lef. Gebruik de kracht van onze inwoners, vertrouw ze en ga in constante dialoog. En belangrijk: richt de organisatie daarop in.

Voorzitter, PvdA-GroenLinks heeft een aantal politieke thema's waar wij ons de komende jaren mee bezig gaan houden.

Als eerste is dat de toenemende armoede. Eerder namen wij het initiatief voor een motie. Wij zijn zeer verheugd over het feit dat de hele gemeenteraad de aanpak van de toenemende armoede ondersteunt door een gezamenlijke motie, die ingediend wordt bij deze begrotingsraad. Gezamenlijk de schouders onder de aanpak van armoede.

Gebundelde bijdragen algemene beschouwingen bij de Programmabegroting 2023-2026. Gesproken woord in de Besluitvormende Raadsvergadering op 10 november 2022 geldt. Onder embargo tot de laatste spreker is uitgesproken.

De mogelijkheid om iedereen mee te laten doen in de energietransitie heeft deze raad voorbij laten gaan door geen medewerking te verlenen aan het verzoek voor een windmolenpark in Lienden. De kans om als gemeenschap een stap te zetten in het opwekken van de eigen energie en daarbij ook geld te verdienen voor onze samenleving. Vorige week dinsdag kwam de weinig verrassende mededeling van de provincie dat zij het windmolenpark met de initiatiefnemers gaan regelen. En de Burense gemeenteraad heeft zichzelf buitenspel gezet. Gaan we dat vandaag recht zetten?

Dan wonen. Het is een groot vraagstuk waar wij voor staan. Wij willen geen wijken bouwen op de manier waarop we dat tot vandaag doen. Daar schiet een groot deel van onze woningzoekende inwoners niets mee op. De projectontwikkelaar met grondpositie bepaalt veel te veel wat er gebouwd gaat worden. PvdA-GroenLinks wil daarvan af.

De inwoner komt vooraan het proces te staan. De bouwer komt pas later aan bod.

Kleinschaligheid wordt wat ons betreft de maat. Ook dit past bij het kerngericht werken 2.0.

Wij stellen ons voor dat kleine projecten steeds meer gebouwd worden in Buren, ook bij kleine buurtschappen bij voormalige agrarische bedrijven. Er worden geen huizen, straten, buurten of wijken meer gebouwd die niet passen bij de maatregelen voor het klimaat. Dat geldt ook voor het gebruik van circulaire bouwmaterialen. Wat ons betreft worden alle woningen of bedrijfsgebouwen vanaf vandaag circulair gebouwd.

Voorzitter, rondom de omgevingswet en daarbij horende uitwerkingsvisies bestaat nog veel onduidelijkheid. Waar zijn wij nou eigenlijk mee bezig met de recreatieparken. PvdA-GroenLinks vindt dat de gemeente van alles laat gebeuren en alleen reactief is bij deze veel te stevige ontwikkelingen. Zijn wij echt een laissez-faire gemeente? De meerderheid van de raad besloot om op ons grondgebied geen grootschalige energie op te wekken door middel van wind en zon, maar ons landschap te grabbel gooien aan bebouwde verrommeling is voor deze gemeente geen probleem. En kom niet met het verhaal dat deze transitie op recreatiegebied goed is voor de lokale economie. Kleinschaligheid is wat wij willen op het gebied van recreatie en toerisme. Bij de omgevingswet missen wij de aandacht voor biodiversiteit en waterkwaliteit. Wij zijn voor groene verrommeling. Maar al te vaak is biodiversiteit de sluitpost van plannen. De balans tussen economie en biodiversiteit en ook waterkwaliteit is er niet en slaat in Buren altijd ten faveure van economische activiteiten uit.

Al met al, voorzitter, hebben wij nog veel vragen over hoe u de plannen die in de begroting en de meerjarenbegroting gepresenteerd worden gaat uitvoeren. Zijn we nog steeds van plan om een regiegemeente te zijn? Hoe dan?

En dat is de grote vraag die blijft hangen bij deze hele begroting: HOE DAN?

Bijdrage van de fractie PCG

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreeker: dhr. Christiaan de Lange, raadslid

Geschatte spreektijd: 8m26. Gesproken woord geldt

Mevrouw de voorzitter,

Voor ons ligt de begroting 2023. Een begroting die na, het inpassen van de september circulaire, voor 2023 en verdere jaren een structureel positief resultaat laat zien. Maar daarover straks meer. Eerst willen wij nog even terugkomen op het genomen besluit over het archeologie beleid afgelopen 18 oktober. In het rapport over de stikstof crises van Remkes geef deze aan dat de overheid niet alleen moet luisteren maar ook de dialoog moet aangaan. Nu zijn de boomkwekers en de fruittelers behoorlijk georganiseerd en daar is de dialoog echt toegepast. Maar behalve boomkwekers en fruittelers zijn daar nog veel meer grondeigenaren, die niet georganiseerd zijn en waarschijnlijk geen idee hebben wat er momenteel speelt met betrekking tot hun grond. Nu, moet ik zeggen, lijkt het erop dat de Romeinen van alles langs de weg gooide en er was nog geen AVRI die het 1 en ander opruimde. De Romeinen hielden met het weggooien van hun rommel, ik bedoel spullen, er echt geen rekening of er 18 honderd jaar later nu wel of geen boomkwekerij of fruitteelt op dat perceel zou plaats vinden op deze grond. Dus die Romeinse spullen kunnen overal liggen.

Onze vraag is: Welke actie gaat de gemeente ondernemen om de overige eigenaren actief op de hoogte te brengen wat er momenteel speelt met hun grond? Dit in het kader van de eerdergenoemde dialoog. En wij vinden een gemeenteadvertentie echt niks weg hebben van een dialoog.

Nu verder met de begroting.

Zoals we hiervoor al aangaven laat de begroting de komende jaren een mooi structureel positief resultaat zien. Wij zijn daar blij mee. We gaan een financiële onzekere tijd tegemoet. En niet alleen wij als gemeente maar zeker ook onze inwoners. Ik hoef maar te noemen:

- energiecrises met de daaruit voortvloeiende eventuele energie armoede, maar ook het niet meer in kunnen schatten van de energiekosten die de gemeente in rekening gebracht krijgt.
- de oorlog in de Oekraïne met veel onzekerheden waarvan de gemeente zeker de nodige gevolgen gepresenteerd zal krijgen.
- de oplopende inflatie, die momenteel zo hoog is, zoals sinds het meten van de inflatie nog niet eerder is voorgekomen. Dus niet alleen het weer geeft de nodige nieuwe records en inflatie doet hetzelfde.
- en zo zullen er ongetwijfeld nog andere zaken veranderen waar we nu nog geen rekening mee houden, zoals de te verwachten diesel schaarste en dergelijke.

De PCG vindt dat, ondanks de positieve financiële vooruitzichten, we bijzonder terughoudend moeten zijn met het opnieuw opjagen van de uitgaven.

Wij willen echter 1 uitzondering maken en wel voor het multi-interpretabele besluit over de jaarlijkse extra belastingverhoging van 2%. Volgens de PCG was dit besluit zoals genomen vorig jaar bij de begrotingsbehandeling, bedoeld als 1 maal 2% erbij en de komende jaren deze 2% vasthouden. En niet zoals op pagina 34 van begroting staat jaarlijks 2% extra erbij, dus 2% over 2% over 2% enzovoort. Dat vinden wij niet volgens, in overeenstemming met de intentie van het besluit van vorig jaar. Wij zullen een amendement indienen om dit, in overeenstemming met de intentie van het eerder genomen besluit te zetten.

We hebben afgelopen periode een intensief ZBB (zero based budgettering) achter de rug, met als doel de uitgaven beter onder controle te krijgen. De uitwerking leerde dat dit aardig gelukt is. Wat nu echter mede zorgt voor het positieve begrotingsresultaat zijn de mei en de september circularies. Deze circularies zijn zó onvoorspelbaar en steeds weer verrassend dat het onmogelijk is hier structureel beleid op te maken. Het zou ons niks verbazen als komende circularies weer onverwacht bijzonder tegen zouden vallen. Hiermee rekening houdend vinden wij het onverantwoord bijna 6 FTE

extra te begroten (nog los van de BOA). Deze extra FTE wordt opgevoerd zonder nauwelijks enige onderbouwing, in enkele gevallen een paar regels met algemeniteiten, waaruit voor ons in de meeste gevallen de noodzaak echt niet blijkt. Wij vragen het college met een betere onderbouwing te komen waaruit toch minimaal de noodzaak blijkt; en niet alleen cijfermatig. Of anders deze extra Fte's voorlopig in te trekken met beter onderbouwde voorstellen te komen in deze.

Woningbouw

Afgelopen dinsdag 1 november is tijdens een Beeldvormende bijeenkomst ons duidelijk geworden dat er de komende tijd er aanvang gemaakt wordt met het versnellen van de woningbouw in onze gemeente. Hiernaast werd ons duidelijk dat momenteel de ambtelijke capaciteit voldoende is om de benodigde vergunningen tijdig af te geven. De PCG is blij met beide ontwikkelingen. Er zijn echter wel een aantal kernen in onze gemeente waar de woningbouw niet of onvoldoende van de grond komt. Wat te denken van de kernen Ingen, Eck en Wiel, Ravenswaaij, Zoelen, Buren nog een paar kleinere kernen. Terwijl er in het bijzonder in de kern Lienden te huidige plannen onvoldoende soelaas bieden Wij willen het college vragen gericht binnen deze kernen te zoeken naar mogelijkheden om ook hier nieuwbouw te realiseren. De mogelijkheid van een bepaalde vorm van actieve grondpolitiek zou wat de PCG hierbij betrokken kunnen worden.

Weet het college al wat de gevolgen zijn voor de nieuwbouw binnen onze gemeente, naar aanleiding van de uitspraken van de Raad van State over de stikstofproblematiek?

Verkeersveiligheid

Zoals u ongetwijfeld weet is er een paar weken geleden een bijzonder ernstig ongeluk gebeurd bij de kruising Adelsweg – Vogelenzangseweg in Lienden.

De PCG vraagt al jaren aandacht voor dit gevaarlijke weggedeelte van de Vogelenzangseweg en Adelsweg. In de begroting bij punt 4.15 wordt dit overgenomen. Wij willen dit echter niet beperken tot verbetering van de fietsvoorzieningen, maar ook voor de voetgangers en de algemene veiligheid van dit weggedeelte. Dit ernstige ongeluk bevestigt de noodzaak van aanpassen van dit gedeelte, wat eigenlijk direct zou moeten gebeuren, voordat er nog ernstigere ongelukken gaan gebeuren.

Mevrouw de voorzitter, wij willen van de mogelijkheid gebruik maken de Burgerwacht Neder Betuwe bedanken voor hun bijdrage en inzet bij het aanhouden van de koperdieven van koper bij de kerk in Ommeren.

Tot slot

De PCG wil alle vrijwilligers, mantelzorgers en anderen, die zich belangeloos inzetten voor de gemeenschap, dankzeggen voor hun inzet. We zien dat vrijwilligers een belangrijke schakel vormen bij de opvang van de Oekraïners en de statushouders op ons gemeentehuis. Wij willen op deze manier onze waardering uiten. Wij hopen dat hun inzet in 2023 zal worden voortgezet.

Ik wil afsluiten met een uitspraak van 1 van de favorieten filosofen van mijn fractiegenoot Jan Keuken. De filosoof is de Deen Søren Kierkegaard zijn uitspraak luid: "Het leven kan slechts achterwaarts begrepen worden, maar het moet voorwaarts worden geleefd". Ja dit geeft stof tot nadenken.

Mevrouw de voorzitter, wij wensen het gemeentebestuur Gods onmisbare zegen toe voor 2023.

Bijdrage van de fractie D66

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreeker: Mevr. Evelien Schlösser, fractievoorzitter

Geschatte spreektijd: 9m28. Gesproken woord geldt

D66 feliciteert het college met deze sluitende begroting. Ook willen wij onze uitdrukkelijke dank uitspreken aan de organisatie voor al het verrichte werk. Het aangepaste format en de begrotingsmarkt waren goede instrumenten om duidelijkheid te verschaffen. Dan mijn betoog:

Zorgen:

De begroting wordt steeds meer gedomineerd qua uitgaven voor het Sociaal Domein. Van (40%) in 2022 naar (43%) in 2023. Over een paar jaar vormt deze post de helft van onze begroting en is er nog minder vrije bestedingsruimte. Alles staat of valt dus bij het succes van het maatregelenprogramma Transformatie Sociaal Domein om dit onder controle te krijgen en houden.

Zorgen hebben wij ook V, als het gaat om het meerjarenperspectief m.b.t. het jaar 2026 en verder, het zgn. ravijnjaar. Het antwoord van het college op de door ons gestelde vraag was dat we ons niet al te veel zorgen moesten maken, het rijk stort immers 1 miljard in het gemeentefonds hiervoor. Dat klinkt geruststellend, maar waarom reserveren andere gemeenten hiervoor dan wel geld?

Jan van Zanen, voorzitter VNG zegt hierover: 'Het kabinet zet een stap in de richting van een oplossing voor het financiële ravijn in 2026 door 1 miljard euro aan het gemeentefonds toe te voegen. Voor de periode na 2026 zien wij echter een forse terugval in het accres. Daar moet echt een oplossing voor komen'. Dat betekent dat het na 2026 financieel mistig is, ook in Buren. Regeren is vooruit zien en op dit punt doet u dat heel duidelijk niet. D66 zou het verstandig vinden als hiervoor wel gelden gereserveerd worden of zoals de gemeente Tiel het noemt 'vet op de botten' gecreëerd wordt. Wij zijn over deze zorgeloosheid duidelijk bezorgd.

Vraag aan het college: Waarom heeft u geen geld gereserveerd voor 2026 en verder als de VNG dit duidelijk benoemt als een te voorzien probleem?

Sport, Cultuur en Onderwijs:

D66 maakt heeft grote zorgen over de achteruitgang van uw budget voor Sport, Cultuur en Onderwijs. Getalsmatig holt het relatieve aandeel in de begroting achteruit, van 4,9 (6,5%) naar 4,2 mio (5,5%). Dit biedt steeds minder ruimte voor beleid, terwijl de Burensse samenleving dit wel hard nodig heeft.

Cultuur:

Citaat uit uw coalitieakkoord: 'Culturele activiteiten dragen bij aan de veerkracht en positiviteit van de inwoners' einde citaat. Dat stemde ons, als oppositiepartij, vorig jaar positief. Ook omdat u volgend jaar, 2023, met een startnotitie kunst en cultuur zult komen. Echter, deze hoop is de grond in geboord door de bedragen die u heeft gereserveerd in de begroting. Post 5.3(cultuurpresentatie.-productie. - cultuurparticipatie) wordt zelfs meer dan gehalveerd: begroting 2022 28.000, nu naar 12.000. Wat kun je voor dat bedrag aan (nieuw) beleid doen? Volgend jaar zal de Raad in een BOB sessie gevraagd worden input te leveren op deze startnotitie. Maar in de begroting staat letterlijk op blz. 23: 'op basis van financiële en personele haalbaarheid worden vervolgstappen bepaald'. Wat betekent dat V? Heeft het eigenlijk wel zin om de Raad om input te vragen als de financiële en personele deur al dicht is gegooid? D66 vindt dit zorgelijk.

Vraag aan het college: Waarom is op deze post 5.3 die als taakveld heeft activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, dans en toneel, zo bezuinigd?

Vraag aan het college: Heeft u geld gereserveerd voor de uitvoering van nieuw beleid voortkomend uit de komende startnotitie kunst en cultuur?

Limes:

Onlangs is door deze Raad de visie op recreatie en toerisme aangenomen alsook het nieuwe archeologiebeleid. De Limes werden in beide stukken genoemd als een potentiële versterking van het culturele en recreatieve aanbod van onze gemeente. Met het feit dat de Limes tot UNESCO werelderfgoed behoort en dat deze door onze gemeente loopt, is nog niet veel, zeg niets, gedaan. 2022 is het regionale Limes jaar waarbij tal van activiteiten op en rond de Limes in Gelderland zijn georganiseerd alleen niet in Buren en dat is een gemiste kans. Wij vragen het college daarom te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om financiële ondersteuning te vinden op EU, landelijk, provinciaal niveau om de unieke geschiedenis te vertellen in de gemeente Buren en daar dienen we graag deze **motie** voor in.

Organisatie en werkgeverspositie:

Buren heeft een slagvaardige en moderne organisatie nodig om haar toekomstvisie te realiseren. Hiervoor moet onze gemeente een goede en aantrekkelijke werkgever zijn, anders redden we het niet in deze krappe arbeidsmarkt. Nu heeft het ZBB traject weinig ruimte overgelaten om juist dát te zijn: een aantrekkelijke werkgever, alle franje is eraf geknipt. U vraagt een serieus bedrag ter versterking van de positie op de arbeidsmarkt. Een onderbouwing voor de besteding is, n.a.v. op onze vraag hierover op de begrotingsmarkt, schriftelijk gegeven. Maar wat vinden wij van die onderbouwing? Is een arbeidsmarkttoelage (geld) wel een motivator? En wil de werknemer wel een coach of een mentor? Onderzoeken hebben aangegeven dat het hebben van regie over eigen tijd, een ruim bevallingsverlof, een duidelijk carrièrepad met switch mogelijkheden of een eigen opleidingsbudget vele malen belangrijker zijn om mensen binnen te halen en te behouden. Kijk daar eens naar zou ik zeggen ipv de bekende instrumenten die hier opgesomd worden. Daarnaast: het is de inzet om meer mensen binnen te krijgen en aan ons te binden en dat daardoor inhuur terug gebracht wordt. Waarom dan ook voor 2024 € 225.000 reserveren?

Vraag aan het college: kijk nog eens naar de besteding van deze gelden en kom met een plan passend bij deze tijd.

Fysieke leefomgeving:

De zorg voor de leefomgeving blijft belangrijk. Een goed ingerichte openbare ruimte draagt bij aan welzijn en gezondheid, en zorgt voor een prettige plek om te wonen. Als gemeente doen wij een steeds groter beroep op de inwoners zelf om initiatieven en eigen verantwoordelijkheid te nemen, we hebben immers steeds minder geld voor steeds meer wensen. Rommel en rotzooi is nr 1 op het lijstje van grote ergernissen en daarom zijn wij als D66 positief over het besluit budget te reserveren voor de bijdrage aan opruimers van zwerfafval o.a.. De Buurtjutters. Zij hebben deze subsidie hard nodig. Zelf kunnen wij als gemeentebestuur ook zorgen dat onze leefomgeving er verzorgd uit ziet en daarmee te laten zien hoe belangrijk wij die zorg écht vinden. Als voorbeeld hiervoor geven wij het huisje voor het gemeentehuis, ooit opgericht voor de jongeren als jop plek en V, het grote informatiebord bij de ingang van het gemeentehuis. Beiden zien er niet uit, zijn verwaarloosd en geven juist het verkeerde signaal: wij zorgen zelf ook niet voor onze spullen dus waarom zou u dat wel moeten doen?

D66 stelt voor om het informatiebord nieuw leven in te blazen en weer te gebruiken waar het voor bedoeld is (of om het te verwijderen) en een klein bedrag ter beschikking te stellen aan de jongeren van Maurik, iets voor de jongerenraad?, om gezamenlijk het jop huisje op te knappen. Hiervoor dienen wij graag een **amendement** in.

Begroting in één oogopslag:

Het is inmiddels een goede traditie geworden de begroting in één oogopslag te presenteren om o.a. inwoners een snel inzicht te geven van de nieuwe begroting. Dit geeft een reëel inzicht, ook als het er minder rooskleurig uitziet. Vandaar V, dat wij ons afvragen waarom er aan de inkomstenkant wél een optelling is gemaakt (76 miljoen) maar aan de uitgavenkant niet. Je kunt zelf de geldzakjes optellen natuurlijk maar waarom staat dit er niet bij?

Vandaar vraag aan het college: graag een toezegging volgend jaar aan beide zijden een totaal optelling te vermelden.

Bijdrage van de fractie CDA

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreker: dhr. Peter van Dijk, fractievoorzitter

Geschatte spreektijd: 7m47. Gesproken woord geldt

STORIE DI TUTTIE

Voorzitter dank u wel:

Een begroting is een afstemming tussen wensen en mogelijkheden.

Wij gaan vandaag vaststellen wat de wensen van Gemeente Buren zijn en hoe wij onze wensen mogelijk kunnen maken.

Vandaag luidt de titel van mijn betoog “Storie di Tuttie”

“Storie di Tuttie” is een Italiaans lied dat in het Nederlands beter bekend is als de meeste dromen zijn bedrog” u kent het liedje wel.... Een zanger die zingt over een droom die werkelijkheid is geworden....

Een begroting heeft te maken met wensen en een ander woord voor wens is droom.

Maar omdat het lied “De meeste dromen zijn bedrog”, door de zanger ervan, wat gevoelig ligt, wil ik mij graag richten op het origineel “Storie di Tuttie”. De begroting over 2023 gaat over van alles en nog wat. “Storie di Tuttie” betekend vrij vertaald vanuit het Italiaans “Verhalen over van alles en nog wat”. De begroting is daarom ook een “Storie di Tuttie”.

CDA Buren heeft het beste met onze mooie gemeente voor. Voorzitter, als ik zo om mij heen kijk dan hebben mijn collega-raadsleden ook het beste voor met onze mooie gemeente en haar inwoners. De begroting moet in balans zijn. Dat kan ik als niet boekhouder nog begrijpen. Het bedrag van de totale uitgaven moet gelijk zijn aan het bedrag van de totale inkomsten. En gelukkig is in het vrij lijvige document één begrijpelijke pagina toegevoegd.... Ik ben de heer de Lange van de PCG er dan ook zeer erkentelijk voor dat hij mij op een woensdagavond door de begroting heen heeft geloodst. Hij was van mening dat “de begrijpelijke pagina” weinig toe voegt (en daar heeft hij gelijk in), maar voor een leek als dat ik ben, is het een vrij overzichtelijk plaatje.

In totaal zijn de opbrengsten 76 miljoen euro, wat inhoud dat wij als gemeente Buren ook 76 miljoen euro te besteden hebben. Dat lijkt veel, echter dit bedrag verdeeld over 27.500 inwoners, maakt een totaal van afgrond € 2.800,00 per inwoner.... En daar moet alles van worden betaald..... een uitdaging dus!

Veel punten vanuit de begroting komen uit ons coalitieakkoord “Samen voor het Buren van morgen” en gaan bijvoorbeeld over:

600 woningen bouwen,

Recreatie die in balans moet zijn met onze mooie gemeente en haar inwoners,

Het sociale domein wat als doelstelling heeft de ondersteuning te bieden die de inwoners nodig hebben,

Sport, cultuur en onderwijs,

Het beleid omtrent de begraafplaatsen,

Het gebouwbeheer,

Openbare verlichting,

Het wegen- en rioolnet

en het personeel en de organisatie.

CDA Buren wil graag een aantal van deze punten uitlichten:

Het gebouwbeheer.

CDA Buren is voorstander van een dorpshuisfunctie in iedere kern. Een plaats in iedere kern waar inwoners samen kunnen komen, elkaar kunnen ontmoeten, met elkaar een hobby kunnen uitoefenen... Dat is noodzakelijk, zeker in een tijd van allerlei problemen, uitdagingen en dreigingen...

De organisatie en haar personeel.

De organisatie, liever zeg ik het bedrijf Buren.

CDA Buren pleit voor het wel en wee van de medewerkers van het bedrijf "Buren". Te lezen is dat er géén geld beschikbaar is voor ontspanning, teambuilding en ontwikkeling. Juist dit zijn ingrediënten die belangrijk zijn voor een plezierige en goede werksfeer. De heer Keuken en ik hebben tijdens de begrotingsmarkt samen rondgelopen. Helaas hebben wij maar twee kramen kunnen bezoeken... Hoe dat komt?

Omdat de medewerkers die wij spraken vol overgave aan het vertellen waren over hun werkzaamheden in combinatie met hun werkgever. Als deze medewerkers aangeven dat er behoefte is aan een extra collega om de uit te voeren werkzaamheden goed en adequaat uit te kunnen voeren, wie ben ik dan om te zeggen dat dat niet noodzakelijk is of dat het niet kan.

Communicatie.

Een belangrijk punt van aandacht is de communicatie. De communicatie naar buiten toe, naar onze inwoners. Communicatie – horen en gehoord worden.

En als de ontvanger hoort, wordt er dan door deze ontvanger gehoord, wat de uitzender wil dat er gehoord wordt

Wat hierbij belangrijk is: spreek de taal die de mensen spreken!

Communicatie.... Ja, daar kan nog een slag worden gemaakt.

Begraafplaatsen.

1e adventzondag is de eerste zondag van het kerkelijk jaar.

Advent is een periode om ons voor te bereiden op het feest van het licht. Heel vroeger, toen er nog géén kerken waren in Nederland, zeg maar zo'n 2000 jaar geleden werd er in Nederland en in Europa ook het feest van het licht gevierd. De kortste dag was een feit en de dagen gingen weer langzaam langer worden... het wordt weer lichter. Omdat kerst te maken heeft met "Het licht van de wereld" was het logisch om kerst te vieren rondom de kortste dag van het jaar....

Als 1e advent de eerste zondag is van het kerkelijk jaar, is de zondag daarvoor de laatste zondag van het kerkelijk jaar, dit is volgende week zondag.

Deze zondag wordt ook wel eeuwigheidszondag genoemd. Dit is de dag dat alle overledenen van het afgelopen kerkelijk jaar worden herdacht. Herdenken is belangrijk. En ook al is iemand niet kerkelijk, vinden mensen het toch fijn om te weten dat er in de kerk ook aan hun ontvallen dierbare wordt gedacht....

Niemand kan worden gemist.....

Een belangrijke plaats om naar toe te kunnen, om te kunnen herdenken, is de begraafplaats. Een moeilijk en gevoelig onderwerp waarbij ook weer de communicatie over het nieuwe beleid anders had gekund.

In het coalitie akkoord staat dat het gemaakte beleid over de begraafplaatsen geëvalueerd zal worden. Graag vernemen wij wanneer deze evaluatie plaats zal vinden en wat er uiteindelijk gedaan gaat worden met de uitkomsten van deze evaluatie.

Er zijn nog steeds inwoners die mij aanklappen... Peter, hoe zit het nu, Komt er nog verandering in, De doden moet je toch laten rusten..... en nog meer van dit soort uitingen.

Voorzitter:

Genoeg om over te vertellen. Vertellen over van alles en nog wat. Als wij als gemeenteraad besluiten dat er bij een bepaald onderwerp iets meer geld naar toe kan, dan weten wij ook dat er op een ander punt geld afgehaald moet worden.... Het zijn communicerende vaten!

CDA Buren is het eens over de voorliggende begroting en laten ons verder leiden door het debat dat plaatsvindt. Op basis daarvan zullen wij beslissen of wij voor of tegen amendementen of moties zijn. Eén amendement, het eerste, dienen wij wel mee in.

Waarom? Omdat wij het probleem "armoede" onder ogen zien.

Voor de rest vertrouwen wij op de opstellers van deze begroting. De mensen die wij hebben gesproken tijdens de begrotingsmarkt zijn daarbij ons kompas. Neemt niet weg dat er altijd accenten verlegt kunnen worden. Nogmaals, wij laten ons verder leiden door het debat dat plaatsvindt.

Daarbij spreekt het voor ons voor zich, ook voor 2023, dat als het getij verloopt, de bakens verzet moeten worden... denk aan onvoorziene omstandigheden, nog meer opvanglocaties voor onze medemens, een actiever plan om de verduurzaming mogelijk te maken, En noem maar op!

Onze dank gaat daarom ook uit naar de opstellers van dit document en het totale bedrijf “gemeente Buren”. Genoeg om over te lezen, spreken, zingen en na te denken. Wij gaan er vandaag met z'n allen voor zorgen dat er een goede begroting komt voor 2023, waarin alle verhalen de revue passeren... “Storie di Tuttie”
Want samen zijn wij Buren! Voorzitter dank u wel!

De bijdrage van de fractie Partij voor de Dieren is niet vooraf beschikbaar gesteld.

Financiële beschouwing, Programmabegroting 2023-2026, 1^e termijn

Spreker: dhr. Joop de Jonge, fractievoorzitter

Geschatte spreektijd: onbekend. Gesproken woord geldt

**Partij voor
de Dieren**

Gemeenteraadsfractie Buren